

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มขยะโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการเทศบาลตำบลปัว อำเภอปัว จังหวัดน่าน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มขยะโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการ สำหรับการนำเสนอเนื้อหาในบทที่ 5 ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อการนำเสนอออกเป็น 4 ตอนตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 2 บทเรียน ปัจจัยความสำเร็จ ประโยชน์และคุณค่าจากการวิจัย

ตอนที่ 3 อภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อการนำเสนอออกเป็น 6 หัวข้อ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 60.25 ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 37.00 รองลงมาคือ ผู้ที่มีอายุ 41- 50 ปี ส่วนใหญ่มีสถานะสมรส ร้อยละ 70.50 รองลงมาคือ ผู้ที่มีสถานะโสด ร้อยละ 22.50 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 36.00 รองลงมาคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 21.00 ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 32.25 รองลงมาคือผู้ที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 26.75 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท ร้อยละ 26.00 รองลงมาคือ ผู้ที่มีรายได้ 5,001 – 10,000 บาท ร้อยละ 24.75

2. การจัดการขยะของชุมชน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีส่วนช่วยในการลดปริมาณขยะในครัวเรือนโดยการไม่สร้างขยะให้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 94.00 ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ร้อยละ 86.50 ส่วนใหญ่แยกขยะที่ขายได้และไม่ได้ก่อนทิ้ง ร้อยละ 58.50 รองลงมาแยกถุงขยะตามแต่ละประเภทก่อนทิ้ง ร้อยละ 24.00 ส่วนใหญ่ใช้วิธีการจัดการขยะในครัวเรือนโดยส่งต่อให้ อบต./เทศบาล ร้อยละ 50.25 รองลงมาใส่ในหลุมขยะ ร้อยละ 18.75 ส่วนใหญ่ภายในครัวเรือนทิ้งขยะประเภท ผัก ผลไม้ และเศษอาหาร ร้อยละ 67.00 รองลงมา ขวด กระป๋อง และถุงพลาสติก ร้อยละ 49.75 ส่วนใหญ่มีความต้องการได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการขยะในเรื่อง วิธีการแยกขยะอย่างถูกวิธี ร้อยละ 58.00 รองลงมา วิธีการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ/น้ำหมักชีวภาพจากขยะเปียก ร้อยละ 50.00

3. พฤติกรรมการจัดการขยะในครัวเรือน

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติในเรื่องการจัดการขยะภายในครัวเรือนพบว่า ส่วนใหญ่ชุมชนมีการจัดการขยะในครัวเรือนทุกครั้ง ดังนี้ มีการทิ้งขยะในถังขยะ มีการคัดแยกขยะที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เช่น เศษกระดาษ ขวดพลาสติก เศษเหล็ก ขวดแก้ว ไปขาย หรือ

นำมาใช้ใหม่ มีการขายของที่ใช้แล้ว ให้รถ/ร้านรับซื้อของเก่ามารับซื้อทุกครั้ง มีการใช้เศษหญ้า เศษใบไม้คลุมดิน มากกว่าการทิ้งลงในถังขยะ มีการนำเศษอาหารไปใช้เลี้ยงสัตว์ มีการนำถุงพลาสติก ถุงหูหิ้ว ที่ยังมีสภาพดีกลับมาใช้ซ้ำอีก มีการคัดแยกขยะอันตรายออกจากขยะประเภทอื่นก่อนทิ้ง มีการใช้กระดาษทั้งสองหน้าช่วยลดปริมาณขยะ และภายในครัวเรือนมีการจัดการขยะเป็นบางครั้ง ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง หลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติก กล่องโฟม มีการนำตะกร้า หรือกระเป๋าผ้าไปใส่ของเมื่อไปซื้อของหรือจ่ายตลาด มีการนำเสื้อผ้าเก่าไปซ่อมแซมแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ มีการส่งเสริมให้ผู้อื่นคัดแยกขยะก่อนทิ้ง มีการส่งเสริมให้ผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมด้านการจัดการขยะกับหน่วยงานต่างๆ และมีการชักชวนเพื่อนบ้านนำขยะมาใช้ประโยชน์

4. ภาพรวมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะภายในชุมชนที่อยู่อาศัยทั้ง 12 องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบล ดังนี้

ตารางที่ 5-1 แสดงภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะ

องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบล	ระดับการมีส่วนร่วม			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
อบต.ป่าคา อ.ท่าวังผา จ.น่าน	3.56	0.81	มาก	1
อบต.ดงพญา อ.บ่อเกลือ จ.น่าน	3.52	0.79	มาก	4
อบต.พระพุทธบาทเชียงคาน อ.เชียงกลาง จ.น่าน	3.53	0.92	มาก	3
อบต.สถาน อ.น่าน้อย จ.น่าน	3.37	0.843	ปานกลาง	10
อบต.สถาน อ.ปัว จ.น่าน	3.49	0.644	มาก	5
เทศบาลตำบลบ้านแป้น อ.เมือง จ.ลำพูน	3.43	0.705	มาก	9
อบต.หนองแรด อ.เทิง จ.เชียงราย	3.48	0.760	มาก	6
เทศบาลตำบลปัว อ.ปัว จ.น่าน	3.48	0.779	มาก	7
อบต.เปือ อ.เชียงกลาง จ.น่าน	3.37	0.843	ปานกลาง	11
อบต.ริม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	3.26	0.778	ปานกลาง	12
อบต.หัวเสือ อ.แม่ทะ จ.ลำปาง	3.46	0.893	มาก	8
อบต.ม่วงเจ็ดต้น อ.บ้านโคก จ.อุตรดิตถ์	3.55	0.771	มาก	2
ภาพรวม	3.45	0.794	มาก	

ภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะอยู่ในระดับมาก โดยองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลที่ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการจัดการขยะอยู่ในระดับมาก 3 ลำดับแรกเรียงตามลำดับ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน, องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์ และองค์การบริหารส่วนตำบลพระพุทธบาท เชียงคาน อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน

5. ความต้องการการสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะ

ภายในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบล ส่วนใหญ่มีการนำขยะมาสร้างมูลค่าเพิ่มให้เกิดความยั่งยืน ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรมีการสร้างรูปแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะโดยวิธีที่เหมาะสมคือ ลำดับที่ 1 การจัดตั้งธนาคารขยะ/สหกรณ์ขยะ ลำดับ 2) การนำขยะเปียกไปสร้างเป็นปุ๋ยอินทรีย์ ลำดับ 3) การนำขยะแห้งสะอาดไปสู่การสร้างนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าและจำหน่ายได้ และลำดับ 4) ผลิตเป็นพลังงานทดแทน ด้วยการทำเป็นพลังงานเชื้อเพลิงอัดแท่ง ภายในชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับการนำขยะมาสร้างมูลค่าให้เกิดประโยชน์ มีความเห็นส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลในเรื่องการเข้าส่วนการอบรม มีความเห็นว่าการนำขยะมาสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยลดปริมาณขยะภายในชุมชน และภายในชุมชนมีความพร้อมที่สามารถเป็นต้นแบบของศูนย์เรียนรู้ในการพัฒนารูปแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะ

บทเรียน ปัจจัยความสำเร็จ ประโยชน์และคุณค่าจากการวิจัย

บทเรียน

จากการศึกษาวิจัยจะพบว่า การที่หน่วยงานภาครัฐจะประสบผลสำเร็จในเรื่องของการจัดการขยะนั้น ประเด็นสำคัญคือ หน่วยงานจะต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมจึงจะทำให้การบริหารจัดการขยะเกิดประสิทธิภาพ และการจะทำให้ปริมาณขยะในชุมชนลดลงจะต้องรณรงค์ให้ประชาชนในชุมชนเกิดความตระหนักถึงมลภาวะและสุขภาพของคนในชุมชนเป็นส่วนร่วม หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยที่จะเป็นส่วนสนับสนุนในความสำเร็จของการบริหารจัดการขยะในชุมชนและการสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะ สามารถสรุปเป็นประเด็น ได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการที่ดี จะทำให้ประชาชนมีความมั่นใจว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนได้ดี ทำให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจและให้ความร่วมมือ
2. การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการหรือการได้รับความร่วมมือจากประชาชน
3. การได้รับความร่วมมือหรือการให้ความช่วยเหลือจากท้องถิ่นข้างเคียง
4. นโยบายและการสนับสนุนที่ชัดเจนและต่อเนื่องจากผู้บริหารของท้องถิ่น
5. การให้ความร่วมมือของบุคลากรภายในหน่วยงาน

ประโยชน์และคุณค่าจากการวิจัย

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์กับองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลเพื่อใช้ในการประกอบการวางแผนการรณรงค์หรือปฏิบัติโครงการต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลทั้ง 12 พื้นที่ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จะนำผลงานวิจัยในโครงการนี้ไปใช้ในการประกอบการวางแผนและประโยชน์ต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. **ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม** ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31 – 40 ปี สถานะสมรส การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ รายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท สอดคล้องกับงานวิจัยของ คมลักษณ์ สงทิพย์ ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประชาชน กรณีศึกษา ตลาดน้ำวัดตะเคียน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนทั่วไปในพื้นที่ตำบลบางคูเวียง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย มีอายุ 36 – 50 ปี สถานภาพสมรส โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท โดยจะเห็นว่ามีเพียงในส่วนของอาชีพที่ไม่สอดคล้องกัน

2. **การจัดการขยะของชุมชน** ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีส่วนช่วยในการลดปริมาณขยะในครัวเรือน โดยการไม่สร้างขยะให้เพิ่มขึ้น เป็นผู้ที่มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ส่วนใหญ่แยกขยะที่ขายได้และไม่ได้ก่อนทิ้ง ใช้วิธีการจัดการขยะในครัวเรือนโดยส่งต่อให้ อบต./เทศบาล ส่วนใหญ่ภายในครัวเรือนทิ้งขยะประเภท ผัก ผลไม้ และเศษอาหาร รองลงมา ขวด กระจก และถุงพลาสติก ภายในชุมชนมีความต้องการได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการขยะในเรื่อง วิธีการแยกขยะอย่างถูกวิธี รองลงมา วิธีการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ/น้ำหมักชีวภาพจากขยะเปียก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาบแก้ว ปัญญาไทย (2554) ได้ศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลเกาะคา จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีจิตสำนึกเกี่ยวกับการจัดการขยะในระดับสูง ชุมชนสามารถคัดแยกขยะ การนำขยะไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับสูง พฤติกรรมการกำจัดขยะภายในครัวเรือนของชุมชน พบว่ามีการคัดแยกขยะ มีการกำชับสมาชิกในครัวเรือน คัดแยกขยะก่อนทิ้ง ขยะเปียกจะบรรจุทิ้งลงถังเทศบาล ขยะแห้งบางส่วนนำไปกำจัดโดยการเผา ขยะรีไซเคิลเก็บรวบรวมไว้เพื่อขาย บางส่วนนำกลับมาใช้ใหม่

3. **พฤติกรรมการจัดการขยะในครัวเรือน** ส่วนใหญ่ชุมชนมีการจัดการขยะในครัวเรือนทุกครั้ง โดยมีพฤติกรรมการจัดการขยะทุกครั้ง เรียงลำดับ 3 ลำดับแรกตามลำดับ คือ มีการทิ้งขยะในถังขยะ มีการคัดแยกขยะที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เช่น เศษกระดาษ ขวดพลาสติก เศษเหล็ก ขวดแก้ว ไปขาย หรือนำมาใช้ใหม่ มีการขายของที่ใช้แล้ว ให้รถ/ร้านรับซื้อของเก่ามารับซื้อทุกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชรุรดี คงตัน (2546) ได้ศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับดี ส่วนพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยด้านการลด การเกิดขยะ อยู่ในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยด้านการนำกลับมาใช้ใหม่และการคัดแยกประเภทขยะอยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วลัยพร สุกุลพอง (2551) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง โดยรวมมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยมากที่สุดคือ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ รองลงมาคือ ด้านการลดการ

เกิดขยะมูลฝอย และด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยในด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ประชาชนมีพฤติกรรมเลือกขยะประเภทกล่องกระดาษ หรือหนังสือพิมพ์เก็บไว้ขายหรือนำกลับมาใช้ได้ อีก ในด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย ประชาชนมีพฤติกรรมเลือกใช้ถุงพลาสติกใส่สิ่งของใบใหญ่เพียงใบเดียวมากกว่าใบเล็กหลาย ๆ ใบ และในด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ประชาชนมีพฤติกรรม การทิ้งขยะเปียก โดยจะต้องมีถังขยะรองรับเสมอ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเมษฐ ห่วงมิตร (2550) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร โดยรวม มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย มากที่สุดคือ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ รองลงมาคือ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย และด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยในด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ประชาชนเลือกขยะประเภทกล่องกระดาษ หรือหนังสือพิมพ์เก็บไว้ขาย หรือนำกลับมาใช้ได้ อีก ในด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย ประชาชนเลือกใช้ถุงพลาสติกใส่สิ่งของ ใบใหญ่เพียงใบเดียวมากกว่า ใบเล็กหลาย ๆ ใบ และในด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ประชาชนมีพฤติกรรม การทิ้งขยะเปียก จะต้อง มีถังขยะรองรับเสมอ

4. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะภายในชุมชน ภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณฐาภพ ยมจินดา (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปภาวรินทร์ นาจำปา (2557) ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามปราณ จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้านโดย ด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

5. ความต้องการการสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะ ภายในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบล ส่วนใหญ่มีการนำขยะมาสร้างมูลค่าเพิ่มให้เกิดความยั่งยืน ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรมีการสร้างรูปแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะโดยวิธีที่เหมาะสมคือ ลำดับที่ 1) การจัดตั้งธนาคารขยะ/สหกรณ์ขยะ ลำดับ 2) การนำขยะเปียกไปสร้างเป็นปุ๋ยอินทรีย์ ลำดับ 3) การนำขยะแห้งสะอาดไปสู่การสร้างนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าและจำหน่ายได้ และลำดับ 4) ผลิตเป็นพลังงานทดแทน ด้วยการทำเป็นพลังงานเชื้อเพลิงอัดแท่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รวิภาณต์ แสนไชย (2544) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแบบยั่งยืน : กรณีศึกษาธนาคารขยะชุมชนวัดกลาง เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดการธนาคารขยะ

ชุมชนวัดกลาง เป็นการใช้การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาขยะที่เกิดขึ้นในชุมชน เป็นการจัดการแบบยั่งยืน เพราะมีความสัมพันธ์กันระหว่างสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรวิทย์ วรชัชฌพงษ์ (2560) รูปแบบการจัดการขยะชุมชนในเทศบาล ตำบลดงมะตะ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการขยะ ผู้นำชุมชนของท้องถิ่นควรส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดกิจกรรมแผนงานหรือโครงการที่มีจุดประสงค์เพื่อลดปริมาณขยะ เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ทั้งร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับประโยชน์และร่วมประเมินผล ยึดหลักการพึ่งตนเองโดยมุ่งใช้ทรัพยากรที่มีแต่ละชุมชนเป็นต้นทุนสำหรับกิจกรรมการจัดการขยะ เช่น การตั้งกลุ่มคัดแยก ประเภทขยะ ธนาคารขยะชุมชน กลุ่มปุ๋ยหมัก และกลุ่มปุ๋ยชีวภาพ โดยเทศบาลควรมีการส่งเสริม ขยายผลให้ครอบคลุมทุกพื้นที่เพื่อพัฒนาเป็นชุมชนปลอดขยะ ซึ่งจะทำให้ชุมชนสะอาด น่าอยู่ สร้างชุมชนเข้มแข็งและเป็นการพัฒนาที่แก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบล ต้องการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย โดยการพัฒนารูปแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะ ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปปรับใช้ในการวางแผนเชิงนโยบายเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและการพัฒนารูปแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะภายในองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบลในพื้นที่ โดยแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบล อาจเลือกศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นที่อื่นๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบภาพรวมได้ ตลอดจนเลือกศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อนโยบายในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ หรือหน่วยงานอื่นๆ เพิ่มเติมจากที่ได้ศึกษาไว้แล้วในงานวิจัยนี้

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาลตำบล ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนในชุมชน ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้งให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดเก็บและยังเป็นการลดปริมาณของขยะมูลฝอยลงได้ด้วย โดยการสื่อสารทางเสียงตามสาย/หอกระจายข่าวของหมู่บ้าน ป้ายโฆษณาตามสถานที่ต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์โดยผ่านสมาชิกกลุ่มทางสังคม และเจ้าหน้าที่เทศบาล เป็นต้น

2.2 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาลตำบล ควรจัดหางบประมาณเพิ่มเติมในการฝึกอบรมด้านการคัดแยกขยะมูลฝอยให้ถูกวิธี และการสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะมูลฝอยโดยนำขยะที่ทิ้งแล้วกลับมาใช้ประโยชน์และสร้างมูลค่าเพิ่มให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนในชุมชน

2.3 การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มดำเนินการ และมีส่วนร่วมทุกกระบวนการจะส่งผลให้การดำเนินการดังกล่าวประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะเพื่อทำวิจัยต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบถึงรูปแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะที่เหมาะสมกับองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาลตำบล ในเขตภาคเหนือกับเขตภาคอื่นๆ

3.2 ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการวิเคราะห์ทางการเงินของขยะมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เพื่อศึกษาถึงรายได้ที่เกิดจากการนำขยะมูลฝอยที่แยกได้ไปดำเนินการจำหน่ายต่อในรูปแบบของธนาคารขยะ การนำขยะมูลฝอยแบบแห้งไปสร้างสิ่งประดิษฐ์นำไปจำหน่าย เพื่อให้เห็นมูลค่าที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นความคุ้มค่าที่สามารถวัดได้อย่างชัดเจน เพราะสามารถแสดงผลเป็นตัวเลขหรือจำนวนเงินได้ ส่งผลต่อความมั่นใจที่จะเลือกแนวทางการแยกประเภทขยะมูลฝอยก่อนทิ้งเพื่อนำไปสร้างมูลค่าเพิ่ม